

Beretning for 2012

Det har været et meget fint, men også forholdsvis stilfærdigt, år for Historisk Samfund for Roskilde Amt. Da formanden siden 2007, Hans-Christian Eisen, havde valgt at stoppe i bestyrelsen, måtte vi tage afsked med ham på generalforsamlingen d. 5. marts 2012. Ligeledes havde Viggo Nielsen, der havde været medlem af bestyrelsen i 48 år, meddelt, at han ønskede at ophøre som bestyrelsesmedlem. I stedet nyvalgtes Hans Michelsen og undertegnede. Historisk Samfunds næstformand, Herman Hermansen, takkede Hans-Christian Eisen for hans store indsats som formand, og ikke mindst som redaktør af Samfundets årbøger. Efter generalforsamlingen holdt Hans-Christian Eisen et meget spændende og inspirerende foredrag om Danmark under den kolde krig.

På årets første bestyrelsesmøde d. 20. marts konstitueredes bestyrelsen med undertegnede som formand, Erling Bondesen som næstformand, Leif Egelund som kasserer og Henrik Denman som sekretær. Ligeledes blev der nedsat de sædvanlige udvalg: redaktionsudvalget vedr. årbogen, programudvalget eller foredragsudvalget og tur-udvalget.

I maj måned holdt Greve Museums leder, Henriette Buus, foredrag om Tunestillingen, specielt om de kulturhistoriske aspekter, og herunder ikke mindst etableringens virkning på lokalsamfundene nær Tunestillingen. Den planlagte udflugt en måned senere langs Tune-stillingen måtte desværre aflyses pga. for ringe tilslutning.

Første arrangement i efteråret 2012 var et festligt et af slagsen. Mandag d. 24. september blev fhv. direktør og mag. art. Viggo Nielsen udnævnt til æresmedlem af Historisk Samfund for Roskilde Amt. Viggo Nielsens havde begrundet sin udtræden af bestyrelsen efter 48 års medlemskab med, at han ønskede at kunne koncentrere sig fuldt og helt om arbejdet med bogen 'Oldtidsagre i Danmark. Fyn og Langeland', et værk som han netop havde fået bevillinger til og som i øvrigt ligger i forlængelse af det store værk 'Oldtidsagre i Danmark. Sjælland, Møn og Lolland-Falster', der udkom i 2010. Viggo Nielsens medlemskab af Historisk Samfund rækker yderligere tilbage i tiden, idet han allerede i sin drengetid deltog i møderne og i hvert fald mindes udflugten til Ledøje Kirke i 1931. Viggo Nielsen havde, som indledning til æresmedlems-udnævnelsen indvilget i at holde foredrag om sit publikationsarbejde. Ved foredraget blev Viggo Nielsen assisteret af landmåler Niels-Christian Clemmensen, der i årenes løb

har deltaget i feltarbejdet med oldtidsagrene. Historisk Samfunds næstformand, Erling Bondesen, motiverede udnævnelsen til æresmedlem, og fremhævede bl.a. udover Viggo Nielsens mangeårige arbejde i ledelsen for Historisk Samfund, hans store arkæologiske arbejde med udredningen og beskrivelsen af oldtidsagrene i Danmark, et arbejde der har karakter af værdifuld grundforskning.

Efterårets udflugt sidste weekend i september gik til Salling, og det var en meget veltilrettelagt tur med små 30 deltagere. Undervejs til Salling besøgte bl.a. broen over Ravning Enge i Vejle ådal og Tamdrup kirke i nærheden af Horsens - af nogle eksperter udpeget som Danmarks ældste kirkebygning. Turen var mest centreret om Sallings mange kirker, men der blev også tid til at besøge Kongenshus Mindepark, hvis fulde navn er: Kongenshus Mindepark for Hedens Opdyrkere også omtalt som Kongenshus Hede. Ligeledes besøgte Spøttrup og Kås Hovedgård, ligesom de geologiske perler Harre Vig og Batum kalkgrav blev beundret.

Efterårets andet foredrag fandt sted d. 22. oktober, hvor arkæolog Bo Jensen fortalte om Vikingetidens amuletter. Det arkæologiske materiale fra vikingetiden omfatter omkring 1350 amuletter - de berømte torshamre, kors og en række mindre kendte typer. I foredraget blev dette materiale præsenteret, og der blev fremlagt eksempler på, hvad det kan fortælle om lokale skikke, håndværkere og deres kunder, og om magt og symbolik i vikingetidens religion.

Desværre måtte vi aflyse sidste foredrag i 2012, da museumsinspektør Anna S. Beck måtte melde afbud pga. sygdom. Derfor er det en stor glæde for bestyrelsen, at Anna Beck har indvilget i at holde det aflyste foredrag om "En indgang til et nyt syn på vikingetidens langhuse" umiddelbart efter generalforsamlingen. Og hvis alt går vel, vil et foredrag i Historisk Samfund for første gang blive optaget og senere vist i Kanal Roskilde.

Første foredrag i 2013 blev afholdt d. 4. februar, hvor museumsinspektør Jens Ulriksen fra Roskilde Museum og medlem af Historisk Samfunds bestyrelse fortalte om "spor af ritualer i vikingetidens gravskik". Der er udgravet flere tusinde begravelser fra vikingetiden i Danmark gennem mere end 100 år. Ved at betragte gravens udformning, ligets placering og arten og mængden af medgivne genstande, forsøger vi at forstå, hvad det hele betyder. Det vanskelige består imidlertid i, at man ikke fuldt og helt kan sætte sig ind i den tankeverden, som prægede vikingetiden. Vi ved lidt om mytologien, men vi ved næsten intet om dens praksis og ritualer. Vi kan kun til en vis grad løsrive vore tolknin-

Efterårets udflugt gik bl.a. til Spøttrup, som er en af Danmarks få bevarede middelalderborge. Borgen ligger omgivet af hele to voldgrave, imellem hvilke der er opkastet en op til ni meter høj jordvold, der næsten skjuler borgens mure. Adgangen sker via en vindebro og en portåbning i volden mod vest. Borgen selv rejser sig direkte fra vandgraven som en ægte vandborg.

ger af vikingetiden fra vores egen tid og kulturelle opfattelse, og det giver naturligvis nogle fejlslutninger. Ikke desto mindre forsøgte Jens Ulriksen at udpege de store og små ting i gravene, som kan repræsentere ritualer og nuancere opfattelsen af vikingetidens gravskik, som efter al sandsynlighed har været meget anderledes end hvad vi kender til i dag. - Dette foredrag blev arrangeret og afholdt i samarbejde med Roskilde Folkeuniversitet. Dette er et nyt tiltag, og må bl.a. ses i sammenhæng med et ønske fra bestyrelsens side om at støtte bestræbelserne for at etablere aktiviteter, herunder ikke mindst foredrag, i Folkeuniversitetsregi.

I beretningsperioden er der ikke udsendt en årbog, hvilket alene skyldes, at 2012-årbogen udkom meget tidligt i 2012, idet man ønskede at markere 200 året for Sjællands Stiftsbiblioteks officielle start d. 17. januar 1812. I 2013 vil årbogen udkomme som det har været sædvane i slutningen af året.

I bestyrelsen har vi drøftet flere emner, som endnu ikke er blevet realiseret. Her vil jeg blot nævne et par stykker. For det første en udgivelse af gamle kort og prospekter fra Roskilde til undervisningsbrug, som så evt. kunne lægges på Historisk Samfunds

hjemmeside. For det andet en digitalisering af årbøgerne, hvor en henvendelse til Det kgl. Bibliotek endnu ikke har båret frugt. Af mere administrativ karakter har bestyrelsen fået lavet en folder om Historisk Samfund, som først og fremmest er ment som et forsøg på at få flere til at melde sig ind i Samfundet. Indtil nu med ringe effekt, men vi håber stadigvæk på, at vi kan få vendt den nedadgående tendens til det modsatte med flere medlemmer til følge. Rent faktisk kan jeg oplyse, at der er sket en nedgang på 50-60 medlemmer over de sidste 10 år, således at vi nu har ca. 250 medlemmer.

Vi har også drøftet Historisk Samfunds forholdsvis nye hjemmeside, idet der stadigvæk er visse problemer forbundet med brugen af hjemmesiden. Vi vil fortsat arbejde på at få løst disse problemer. Vi har også besluttet at få lavet en mailingliste over medlemmer og andre, der måtte ønske at stå på listen. Formålet med listen er at skabe et redskab til en bedre og hurtigere kommunikation med medlemmerne. Derudover har vi drøftet relationerne til de naturlige samarbejdspartnere. Som tidligere nævnt har vi indledt et samarbejde med Roskilde Folkeuniversitet, hvilket bl.a. også har medført, at undertegnede er blevet valgt til formand for et programråd, der skal virke inspirerende for folkeuniversitetskomiteen og samtidig udgøre et netværk for folkeuniversitetsvirksomheden. Endvidere har vi drøftet samarbejdet med Roskilde Museum, Vikingskibsmuseet, Greve Museum og Køge Museum, som fra 1. januar 2013 sammen med Næstved og Vordingborg Museer udgør Museum Sydøstdanmark. Det har resulteret i, at Greve Museum nu - i lighed med Vikingskibsmuseet, Roskilde Museum og Køge Museum - er repræsenteret i Historisk Samfunds bestyrelse. Endelig har vi besluttet at opprioritere udsendelse af pressemeddelelser om foredragene til de lokale medier og de lokalhistoriske foreninger i gl. Roskilde Amt.

Denne beretning er min første. Da jeg for godt og vel et år siden fik en forespørgsel, om jeg kunne tænke mig at blive medlem af bestyrelsen mhp. efterfølgende valg til formand for Historisk Samfund for Roskilde Amt, havde jeg naturligvis mine betænkeligheder - ikke mindst fordi jeg aldrig havde været medlem af bestyrelsen. Alle mine betænkeligheder er blevet gjort til skamme, idet jeg kun har mødt stor velvilje og samarbejdsånd fra mine bestyrelseskolleger, hvilket jeg vil benytte lejligheden til at takke for. Sidst men ikke mindst vil jeg takke medlemmerne i Historisk Samfund, fordi I slutter så engageret op om Samfundets virke.

Bent Hansen, formand